

Polgáriskolai tanítóképzés Svájcban. A *Schweizerische Lehrzeitung* mult évi 32. füzetében ismerteti Dr. Müller az ő tervei alapján kiadott szabályzatot, amely szerint St.-Gallenben képzik a svájci polgáriskolák tanítószemélyzetét. A képzés itt azért is különbözik attól, amelyben a jelöltek a berni, vagy zürichi egyetemen részesülhetnek, mert itt középiskolával kapcsolatos a polgáriskolai tanítóképzés, míg a másik két helyen az egyetem rendez négy féléves tanfolyamot. A felvétel alapja e két helyen az elemi iskolai tanítói oklevél, vagy a középiskola elbocsátó bizonyítványa, St.-Gallenben középiskolai érettségi. St.-Gallenben a tanfolyam három féléven át tart, ezek a félévek azonban valamivel hosszabbak, mint az egyetemié. A Müller professzor tervezete a következő három alapulven épül:

1. A jelöltek szakképzését lehetőleg sokoldalú általános képzésnek kell megelőznie és csak ennek befejezése után kezdődhetik a másik. A felvétel alapja akármilyen középiskola érettségi bizonyítványa (Müller legelőszerűbbnek tartja a reálgimnáziumot), a tanulmányi idő rövidegére és a tanítói pálya fontosságára való tekintetből azonban megkívánják, hogy az osztályzatok átlaga bizonyos minimumot felülmuljon. Kivételesen felvehető tanítók és tanítónők is, ha képésztésük bizonyos mértéken felül álló és négyévi tanítóképzői tanulmányon kívül két évi tanítási gyakorlatról is számot tudnak adni. Minden jelölt felvétele azonban csak feltételes. Véglegessé az első három hónap eltelte után válhatik, ha ezalatt szorgalmával és tehetségével alkalmasnak bizonyult választott pályájára.

2. Az általános képzés után következő szakképzés elsősorban a középiskolák mértékét meghaladó, de a pálya szükségleteihez szigorúan alkalmazkodó tudományos továbbképzésből áll, azokból a tárgyakból, amelyeket a jelölt felvételekor választott (humaniorák vagy reáliák). A st.-galleni tanítóképző a tanításmód tekintetében közepen akar maradni a középiskola és egyetem között. Egyrészt előadásokat hallgatnak a jelöltek, másrészt rendes tanításban részesülnek, de meg kell szokniok a maguk erejéből, segítség nélkül való tanulást is.

3. A szakképzés másik része mélyreható, egységes elméleti- és gyakorlati pädagogiai képzés. Ennek előkészítésére szolgál a filozófia néhány főbb problémájával való foglalkozás, különösen a logika és ismeretelmélet, etika és esztétika alapelveivel való megismerkedés, továbbá a lélektan alapos tanulmányozása. A pädagogiai oktatás a pädagogia rendszerére, az újabb pädagogiai elméletekre és a nevelésügy történetére terjeszkedik ki. A gyakorlati képzés érdekét gyakorlóiskola szolgálja, ahol a jelöltek a pädagogia tanárának és két gyakorlóiskolai tanítónak a vezetése alatt ismerkednek meg a tanítás

gyakorlatával. A gyakorlóiskola tanterve lényegében a rendes polgári iskolák első és második évfolyamának felel meg.

*

A pädagogia pädagogiája. A *Deutsche Schule* harmadik füzetében *Oskar Messmer* ilyen címen ismerteti azokat az elveket, amelyek most megjelent általános pädagogiai tankönyvének megírásakor szeme előtt lebegtek. A tanítóképzőkben folyó pädagogiai oktatásra szomorú fényt vetnek, Messmer szerint, a használatos tankönyvek, amelyeknek nagyon sok lényeges hibája van. A legfontosabb ezek közül, hogy ezen könyvek szerzői egyáltalán nem ismerik feladatukul a leendő tanítók értelmi nevelését. Az igaz, hogy a jelöltek elsősorban *nevelni* kell megtanulnia és ez nem pusztán értelmi tevékenység. De ép ezért a nevelési képesség fejlesztésének nem lehet első tényezője a könyv, hanem a gyakorlóiskolai gyakorlati tevékenység. A könyvnek viszont az egész gyakorlati nevelő munkásság értelmi alapvetésének következményeit kell megmutatnia. A jelölteket pädagogiai gondolkodásra tanítsa a könyv. Ahelyett azt látjuk, hogy dogmatikus előadásokkal nem zárt gondolkodásra, hanem felületes beszélni-tudásra tanítanak. Véletlenül összeszedett eszmék atomisztikus összehalmozását adják, ahelyett, hogy mondanivalóikat rendszeresen, megokoltan fejtsék ki. Téves úton jár a legtöbb könyv avval is, hogy valósággal gyerekes hangon tárgyalják a nevelés kérdéseit. Az ilyen könyvek főtörekvése mennél több példát összehalmozni, pedig példákból nem tanulunk meg gondolkodni. A gondolkodásnak elvontan kell végbemennie. Hogy a jelöltek ebbe ne hirtelen kerüljenek, bátran lehet egyetlen jól megválasztott példából ki indulni; ennek elegendőnek kell lennie arra, hogy rajta felépülhessen a legáltalánosabb fogalom. A példát lassankint el lehet felejtetni, úgy hogy végül csak a fogalom legyen adva. Azonban az olyan gondolkodásnak, amely fogalmakkal dolgozik, megfelelő nyelvre is van szüksége, ez pedig nem lehet más, mint a tudományos tárgyalás nyelve.

Aminek az embert meg kell ragadnia, annak élménnyé kell lennie. Az élményhez szükséges a tartalmaknak és kapcsolatoknak, mindenekelőtt azonban az ezekből kiinduló sejtéseknek, serkentéseknek és ösztönöknek bősége, amely kitölti a lelket és kifejezést keres. Aki egy osztályban tudományos élményeket akar létrehozni, annak nem szabad arról megfeledkeznie, hogy az élménynek ki kell fejlődnie, ehhez pedig idő kell, továbbá, hogy idő kell az élmény lassú lefolyásához is. A tudományos tanulás élményekből áll. Vigyázni kell arra, hogy a tanulás dogmatikussá ne váljék. Mert lehet gondolatokat ki-